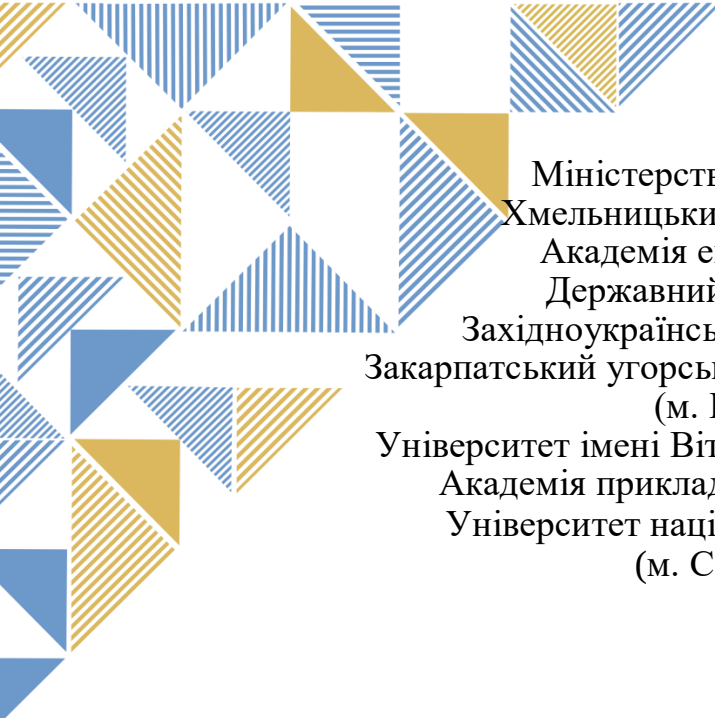

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Академія економічних наук України
Державний податковий університет
Західноукраїнський національний університет
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
(м. Берегово, Україна)
Університет імені Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва)
Академія прикладних наук (м. Познань, Польща)
Університет національної та світової економіки,
(м. Софія, Болгарія)

МАТЕРІАЛИ

XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»*

SMTESM-2025

11 грудня 2025 року
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

Зміст

Головач Т.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	226
Давиденко Н.М. СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДИВІДЕНДНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	232
Мичак А.І., Ченаш В.С. СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА: НАГАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ГРАНТОВИХ КОШТІВ ТА ЗЛОВЖИВАНЬ У ФОНДАХ ДОПОМОГИ	235
Овод Л.В., Сідлецький В.В. ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІР ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	239
Пойда-Носик Н.Н. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОВЕДІНКОВИХ ФІНАНСІВ	245
Мельниченко О.О, Полушкіна В. В. ПІДХОДИ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	247
Пономарьова Н.А., Цюпа В.О. ОПОДАТКУВАННЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ.....	251
Хрущ Н.А., Форкун І.В., Мутеляк А.А. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	255
Секція 6.....	258
Бакай В.Й. ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ	259
Баксалова О.М. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ	264
Бескидевич В. Р., Катаєва С. Б. ІНВЕСТИЦІЇ ПОКОЛІННЯ Z: НОВІ ТРЕНДИ В ФІНАНСОВИХ РИНКАХ	266
Бондаренко А. В., Болдова А.А. ПЕРЕВАГИ ЦИФРОВОГО СТАХУВАННЯ	271
Ведерніков М. Д., Волянська-Савчук Л.В. DIGITAL-РІШЕННЯ ЯК ДРАЙВЕР ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ	274
Грамашович Ю. В., Кисіль В. Ю. МЕНЕДЖМЕНТ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ.....	279
Григорук П. М., Іщук М. І. ЕВОЛЮЦІЯ NFC-НОСІЇВ: ВІД ГАДЖЕТА ДО АКЕСУАРА ТА ІМПЛАНТА	284
Кедебец-Волохіна С.О., Стойка Н.С. ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	286
Лук'янова В.В. НАПРЯМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ.....	289
Озарків Т. С. РОЛЬ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПРОЦЕСІВ	294

Література

1. Бондаренко О. Корупційні зловживання щодо гуманітарної та безоплатної допомоги в умовах збройних конфліктів: порівняльно-правове дослідження. *Право і безпека* – URL: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.4.10> (дата звернення: 08.12.2025).
2. Муляр Г., Бабич В. Особливості кримінальної відповідальності за розкрадання гуманітарної допомоги під час дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2023. № 77: ч. 2. С. 171–174. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.29> (дата звернення: 07.12.2025).
3. Падун В., Філіпішина А. Загрози для активістів, правозахисників та волонтерів: аналітичний звіт від УГСПЛ. 64 с. URL: <https://www.prostir.ua/?library=zahrozy-dlya-aktyvistiv-pravozahysnykiv-ta-volonteriv-uzahalnenyj-analitychnyj-zvit-vid-uhspl> (дата звернення: 08.12.2025).

Овод Л.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Хмельницький національний університет,*

Сідлецький В.В.

*здобувач вищої освіти освітнього ступеня магістра
Хмельницький національний університет*

ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІР ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ефективність логістичної діяльності торговельного підприємства визначається комплексом взаємозалежних як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Чітке розмежування чинників впливу на внутрішні (контрольовані) та

зовнішні (неконтрольовані) є необхідною умовою для обґрунтування управлінських рішень та оцінки ефективності операційної діяльності підприємства, оскільки логістичні витрати вони можуть становити значну частку у витратах торгівельних суб'єктів господарювання.

Вплив факторів на логістичні витрати, їх класифікацію в своїх працях розглядали Білик О.І., Замогильний О.Ю., Лапіда О.Б. [1], Задорожний З., Грицишин А. [2], Кравець О. В. [3], Телішевська О. Б. [4].

Зовнішні фактори мають велике значення і описують макроекономічне та інституційне середовище, в якому функціонує підприємство, не підлягають контролю. При цьому загальна ефективність господарювання як окремого підприємства, так і економіки країни в цілому, безпосередньо корелює з рівнем розвитку науки і техніки, а сьогодні – це рівень цифровізації, яка визначає швидкість обробки інформації, впливає на точність прогнозування попиту, оптимізацію запасів і зниження витрат.

Ідентифікація зовнішніх факторів дозволяє підприємству сформувати стійку стратегію, управляти ризиками, визначати вартісні параметри логістичних витрат, створити оптимальні логістичні маршрути, обрати постачальників щоб мінімізувати вплив на загальні витрати суб'єкта господарювання.

На нашу думку, до ключових зовнішніх факторів впливу на логістичні витрати належать:

- політико-правові: законодавчо-нормативна база, податкова політика; корупційні ризики; військові конфлікти та загрози;
- економічні: макроекономічна стабільність; фінансово-кредитна система; конкурентне середовище в певній галузі; інвестиційна привабливість;
- географічні та природно-ресурсні: географічне положення; природні умови;
- глобалізаційні та соціально-екологічні: інтеграція в міжнародні ринки та глобальні економічні процеси; орієнтація на досягнення цілей сталого розвитку.

Таким чином, окреслено напрямки групування та складові зовнішніх факторів впливу на зміну логістичних витрат та їх нестабільності:

1) законодавчо-нормативна база визначає умови функціонування логістичних систем підприємства. Стабільність, відповідність сучасним економічним умовам, чітка визначеність забезпечує передбачуваність і зниження ризиків у логістичних процесах. Це дозволяє підприємствам планувати логістичні витрати на довгострокову перспективу, уникати непередбачених витрат. Законодавчо встановлені вимоги до митного оформлення, ліцензування, сертифікації, екологічних стандартів знижують ризики штрафів та додаткових витрат. Законодавство, яке враховує цифровізацію, глобалізацію, міжнародну інтеграцію, сталий розвиток, дозволяє підприємствам ефективно вливатися в міжнародні логістичні ланцюги;

2) податкова політика: сприятливість або жорсткість податкового навантаження для усіх суб'єктів підприємництва безпосередньо впливає на собівартість логістичних операцій, рівень фінансового навантаження на бізнес. Високі ставки податків, зокрема на додану вартість, акцизні збори, екологічні збори, збільшують загальні витрати підприємства, у тому числі на логістику. Складність податкової звітності, досить часті перевірки, бюрократичні процедури можуть спричинити додаткові витрати часу, коштів, ресурсів, що опосередковано знижує логістичну ефективність. З іншого боку, податкові преференції, як засіб підтримки логістичних компаній, підприємств, що впроваджують енергоефективні технології, сприяють розвитку логістичної системи та зниженню витрат. Передбачуваність умов оподаткування дозволяє підприємствам ефективно планувати логістичні бюджети, уникати ризиків;

3) корупційні ризики призводить до непродуктивних витрат, впливають на ефективність логістичної діяльності, прозорість логістичних операцій, призводять до порушення термінів постачань, ускладнюють міжнародну співпрацю, залучення інвестицій та міжнародну інтеграцію;

4) військові конфлікти та загрози, пов'язані з ними (зокрема, в Україні) здатні істотно змінити структуру та рівень логістичних витрат підприємства. Руйнування транспортної інфраструктури, закриття кордонів, брак кваліфікованих кадрів через мобілізацію та виїзд за кордон, вимушена релокація бізнесу та інші чинники ускладнює або унеможлиблює постачання, що призводить до зростання витрат на альтернативні маршрути, які безпечніші, але часто довші та дорожчі. Підвищення ризиків перевезення вантажів та транспортних засобів призводить до зростання вартості страхування логістичних операцій. Водночас, підвищена небезпека для працівників призводить до додаткових витрат на безпеку, охорону.

5) макроекономічна стабільність впливає на вартість ресурсів і послуг. Одними із проявів нестабільності на макроекономічному рівні є інфляційні процеси, які прямо впливають на структуру та рівень логістичних витрат: подорожчання сировини, матеріалів, пального збільшують витрати на закупівлю та транспортування; підвищення тарифів на перевезення, страхування вантажів, коливання валютного курсу збільшує витрати, ускладнює їх планування;

6) фінансово-кредитна система визначає інвестиційні можливості підприємств, зокрема у сфері логістики. Рівень відсоткових ставок, доступність кредитів розкривають можливості інвестування підприємств в логістичну інфраструктуру, але високі кредитні ставки, складні умови кредитування обмежують доступ до фінансових ресурсів. Водночас, довіра до банківських установ, відсутність ризиків ліквідності, передбачуваність їхньої політики забезпечують безперебійне фінансування логістичних операцій;

7) конкурентне середовище в певній галузі формує логіку управління витратами. Наявність чесної та прозорої конкуренції стимулює підвищення ефективності та оптимізацію логістичних витрат. В умовах здорової конкуренції підприємства змушені оптимізувати логістичні процеси, шукати ефективніші

постачальницькі рішення, впроваджувати інновації в управління запасами, підвищувати якість обслуговування клієнтів при зниженні витрат;

8) інвестиційна привабливість: рівень залучення інвестицій впливає на оновлення матеріально-технічної бази (включаючи транспортні засоби, склади, ІТ-системи), впровадження сучасних логістичних технологій, створює умови для стратегічного партнерства;

9) географічне положення та природні умови, зокрема, наявність морських портів, автошляхів, залізничних вузлів впливають на швидкість і вартість постачання ресурсів. Відстань перевезень зумовлює розмір витрат на транспортування, зберігання та страхування вантажів. Однак, сезонні коливання температур, екстремальні погодні явища, важкодоступні території можуть ускладнювати логістичні операції, потребувати додаткових витрат;

10) інтеграція в міжнародні ринки, в глобальні економічні процеси визначають витратну складову логістичної діяльності. Така інтеграція відкриває нові можливості, але водночас вимагає адаптації до міжнародних стандартів і передбачає певні виклики. Вихід на нові ринки дозволяє підприємству розширити мережу логістичних партнерів, відкриває доступ до сучасних транспортних сервісів, цифрових платформ, а також вимагає дотримання міжнародних стандартів ISO, сертифікації в окремих галузях постачання товарів, прозорого обліку витрат. Все в комплексі дозволяє, з одного боку, знижувати витрати на обробку, зберігання та доставку вантажів, а з іншого – з'являються нові статті логістичних витрат: митні платежі, дотримання вимог законодавства інших країн, страхування міжнародних перевезень тощо;

11) орієнтація на досягнення цілей сталого розвитку, як частина глобальних економічних, екологічних і соціальних вимог. Європейська інтеграція вимагає від України імплементації жорстких екологічних та соціальних норм ЄС, зокрема, тих, що відповідають таким цілям сталого розвитку (ЦСР): а) ЦСР 9. Інновації та інфраструктура; б) ЦСР 12. Відповідальне споживання; в) ЦСР 13.

Боротьба зі зміною клімату. Підприємства змушені враховувати витрати на зменшення викидів вуглецевих газів, утилізацію відходів, використовувати екологічний транспорт та упаковки, нести витрати на забезпечення безпечних умов праці, інвестувати в цифровізацію, енергоефективні технології, оптимізацію маршрутів. Така діяльність вимагає інтеграції екологічних та соціальних стандартів ЄС у логістичні процеси.

Таким чином, зовнішні фактори формують загальні умови діяльності суб'єктів господарювання, які не можна контролювати, але слід враховувати при плануванні логістичної діяльності, побудові облікової політики та впровадженні ефективної інформаційно-аналітичної системи обліку логістичних витрат і є стратегічним завданням для будь-якого торговельного підприємства.

Література

1. Білик О.І., Замогильний О.Ю., Лапіда О.Б. Фактор формування витрат логістичних підприємств в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-123>.
2. Задорожний З., Грицишин А. Логістичні витрати та їх класифікація. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 2. С. 109-117.
3. Кравець О. В. Сутність логістичних витрат підприємств та їх класифікація. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2023. Вип. 74. С. 144-150.
4. Телішевська О. Б. Фактори, які визначають витрати на логістично-постачальницьку діяльність підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. № 23. С. 390-397.